

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์และโรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน โรงเรียนตะดอภวิทยา

ผู้วิจัย นางวิชุดา ชัยชาญ

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา

ปีที่วิจัย 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์และโรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน โรงเรียนตะดอภวิทยา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์และโรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน โรงเรียนตะดอภวิทยา 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แนวคิด การจัดการเชิงกลยุทธ์และโรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน โรงเรียนตะดอภวิทยา และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์และโรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน โรงเรียนตะดอภวิทยา กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็น ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) รองผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนตะดอภวิทยา จำนวน 1 คน และครูโรงเรียนตะดอภวิทยาจำนวน 19 คน ในปีการศึกษา 2566 รวมจำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง 2) ผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 3) แบบสัมภาษณ์ ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง สำหรับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูโรงเรียนตะดอภวิทยา จำนวน 19 คน ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2567 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) แบบประเมินทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน และแหล่งข้อมูลโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารสารสนเทศของสถานศึกษาและรายงานผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2565–2567 และขั้นตอนที่ 4

การประเมินรูปแบบ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องของรูปแบบ 2) ครูโรงเรียนตะดอบวิทยา จำนวน 19 คน ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2567 ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง ใช้ในการประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง และ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์และโรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนโรงเรียนตะดอบวิทยา พบว่า สภาพปัจจุบันโรงเรียนดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเน้นการแก้ปัญหาพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยงโดยครูที่ปรึกษา แต่ยังขาดการนำข้อมูลมาต่อยอดเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม ปัญหาที่พบ ครูมีภาระงานมาก ขาดการนำข้อมูลคัดกรองมาวางแผนพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ การได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนยังไม่มีอย่างต่อเนื่อง และครูมีความต้องการให้โรงเรียนมีการพัฒนารูปแบบการบริหารที่ชัดเจน มุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนรายบุคคลตามข้อมูลจริง พร้อมบูรณาการความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอกเพื่อสร้างทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์และโรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน โรงเรียนตะดอบวิทยา พบว่า 2.1) รูปแบบการบริหาร ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ กลไกการบริหาร กระบวนการดำเนินงาน และตัวชี้วัดผลลัพธ์ของรูปแบบ กระบวนการดำเนินงาน มี 4 ขั้นตอน ตามชื่อ SIMI Model ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Analysis) ขั้นตอนที่ 2 การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ (Implementation) ขั้นตอนที่ 3 การติดตามและประเมินผล (Monitoring) และขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนา (Improvement) 2.2) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และ 2.3) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์และโรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนโรงเรียนตะดอบวิทยา โดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์และโรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนโรงเรียนตะดอบวิทยา พบว่า

3.1 ผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านผลลัพธ์จากการดำเนินงานของรูปแบบมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านกระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านการบริหารจัดการและการสนับสนุนของโรงเรียน และด้านองค์ประกอบของรูปแบบ ตามลำดับ

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ปีการศึกษา 2565-2567 พบว่า จำนวนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ไม่พบอัตราการออกกลางคัน และอัตราการจบการศึกษาตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3.3 นักเรียนมีระดับทักษะชีวิตและอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความรับผิดชอบในตนเอง ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ขณะที่ทักษะอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ และนักเรียนสามารถวางแผนเกี่ยวกับอาชีพที่สนใจในอนาคต

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์และโรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนโรงเรียนตะดอภวิทยา

4.1 ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้อง โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นประโยชน์ ตามลำดับ

4.2 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์และโรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนโรงเรียนตะดอภวิทยา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.49)